

P
R
O
S
T
O
R

Mami _____ miluju

Aleš Palán

Anna Palánová

Rozhovory o lásce navzdory

Fotografie Libuše Jarcovjáková

**P R
O S T
O R**

Mami, miluju

Rozhovory o lásce navzdory

Aleš Palán, Anna Palánová
fotografie Libuše Jarcovjáková
editorka fotografií Lucie Černá

PROSTOR

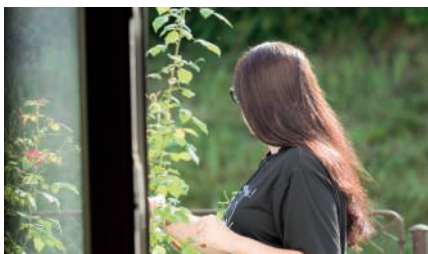
Mami _____ miluju
Aleš Palán Anna Palánová
Rozhovory o lásce navzdory
Fotografie Libuše Jarcovjáková

© Aleš Palán, Anna Palánová 2023
Fotografie © Libuše Jarcovjáková 2023
© PROSTOR 2023

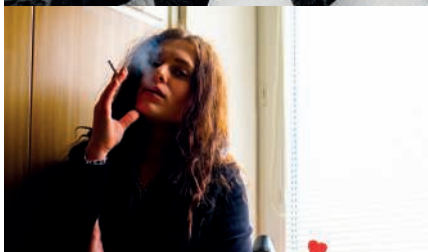
ISBN 978-80-7260-564-4

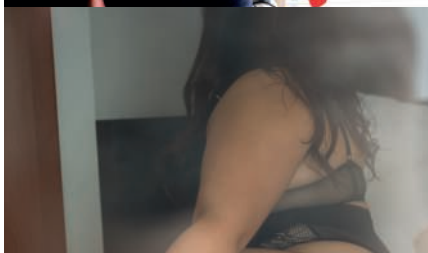
Anička _____ 23

Aneta _____ 73

Dorota _____ 99

Laura _____ 137

Jana _____ 167

Už je tvoje?

Na první pohled to vypadá, že už byly prolomeny všechny bariéry a hovořit je dnes možné v podstatě o čemkoliv. Naše společnost je přece doširoka otevřená a komunikace se stala jejím krevním řečištěm. Přesto existují témata, která jsou nadále víceméně tabu.

Tím zřejmě nejniternějším je patologický nebo absentující vztah mezi matkou a dcerou. Ne, nemluvím o konfliktech a nedorozuměních, o generační vzpouře, o cestách, které se zkrátka rozejdou. Mám na mysli totální nepřijetí, opičí lásku, vyhlazovací válku.

„Už je ta malá tvoje?“ ptali se jedné z hrdinek této knihy záhy po porodu. Co dělat, když se ale mateřská láska vůbec nenastartuje a cizota vydrží? A co když se objeví až během let? Jak se na vztahu mezi matkou a dcerou projeví, pokud do něj vstoupí vnější agrese? „Otec je nejistý, matka je vždycky jistá,“ tvrdí otřepané úsloví. Jaké to ale je, když ani matka není jistá? A tím nemyslím jen onu biologickou rovinu.

A naopak. Jaké to je bát se devastujícím způsobem o svou dceru? Nechápat ji, ztrácet ji... Ztratit. Je to boj, ve kterém je dovoleno úplně všechno? A jaké jsou šrámy z takového střetnutí? Zacelí se vůbec někdy?

Knihy Mami, miluju přináší příběhy pěti dívek a žen. Jsou mladé, některým je těsně přes dvacet, těm starším maximálně trochu přes třicet – a stejně toho mají za sebou na devět životů. Do těch životů něco zasáhlo. Možná to byl osud, dispozice, jedno chybné rozhodnutí, hloupá souhra okolností... Poznamenalo to ženy samotné i vztahy, které navazují. Přesto jsou stále dcerami a některé z nich už také matkami. Navzdory všemu se pokoušejí vyslovit: „Mami, miluju.“ Navzdory všemu to samy potřebují slyšet.

Ve dvaceti je to jiné než o dekádu později. Člověk je otráskanější, unavenější, snad i poučenější, dochází mu, jak jsou věci nejednoznačné. Ten oheň, který osvětluje ženskou rodovou linii, ale nepo-
hasl. Někdy ji tmelí, jindy drtí, tak od počátku.

Anička, Aneta, Dorota, Laura, Jana. Jsou ve věku, kdy by si měly
užívat, ale ony se potřebují primárně vypořádat s nákladem těžkostí.
Jak to zvládají? Odpověď najdete na následujících stranách. Dopře-
du můžu jen prozradit, že radovat se je dovoleno v jakékoliv situaci.

V mnoha různých oblastech jsem se už potkal s peer aktivitami,
tedy s vrstevnickými programy, které mohou k člověku – zejmé-
na mladému – přistoupit bez bariéry odlišného věku. I proto jsem
oslovil svou dceru Aničku, která to, že umí naslouchat, osvědčila ve
svém podcastu i v životě. Dva z pěti rozhovorů jsou její. Společnou
knihu chápu i jako další pojítko mezi námi.

Nebylo pochyb, že fotografie do chystané knihy musí dělat také
žena. Měl jsem nevšední radost, když na spolupráci kývla Libuše
Jarcovjáková, výjimečná fotografka a vroucí osobnost. Při společné
práci jsem se jen utvrdil, že jedno podmiňuje druhé.

Přál bych si, aby podobná souhra zaznívala z každého příběhu
této knihy.

Aleš Palán

Anička

Prožiješ to několikrát

Na koňském hřbetu jsem seděl jen párkrát, takže si všechno přesně pamatuju: trasu vyjížďky, jméno koně, vůni jeho potu... Když ale byla mou průvodkyní v sedle **Anička**, nevybavím si nic, ani barvu zvířete. Zato ji samotnou nezapomenu.

Poznali jsme se na jízdárně, tak bysme tvůj příběh mohli otevřít koňmi. Pokud člověk havaruje v autě a není rovnou mrtvý, říká se, že by měl co nejdřív znovu sednout za volant, protože jinak už nikdy nebude řídit. Ty jezdíš dál, i když jsi hodně špatně spadla.

Když jsi po pádu schopný do sedla rovnou vylézt, je nejlepší to udělat hned. Já sama hodněkrát spadla špatně a nebyla jsem toho schopná, měla jsem třeba otřes mozku nebo něco tak naraženého, že to fakt strašně bolelo. Na koně jsem pak mohla třeba až za týden nebo za měsíc. A to jsem potom cítila ostych. Cítím ho vždycky, když na koně sednu po určité prodlevě, nejen po zranění, musím si prostě zvykat. Jako když se po dlouhé době vrátíš domů, lidi můžou být jiní, okolnosti se třeba změnily... i když co já vím o tom, jaké je to vrátit se tam, kde má člověk kořeny? Jediné moje kořeny jsou koňské sedlo. Když sednu na koně po pauze, trvá třeba půl hodinky, někdy dvě tři jízdy, než se úplně otřepu. Strach v sobě nemám, jen respekt vůči zvířatům.

Tvrdí se, že zvíře strach vycítí.

Zvíře určitě vycítí emoce. Hodně lidí, které učím na koni jezdit, říká: „On určitě pozná, že se bojím, tak se mnou bude utíkat a dělat

mi naschválý.“ Ano, existují i koně, kteří provádějí naschválý, ale většina koní, hlavně školních, funguje jinak. Když na ně posadíš nezkušeného člověka, stane se z nich líný medvěd, kterýho sotva donutíš hejbnout se, půjde tak od trávy k travě. Jakmile na něj ale sedne někdo zkušený, probudí v něm osobnost. Můžeš vidět jeho úplnou fyzickou proměnu, najednou se napřímí, jinak nese hlavu, jinak nese ocas... A hlavně pracuje, okamžitě pozná, když má v sedle někoho, kdo jezdit umí. Existují koně zlí od národy, jako zlí už se narodili nebo jsou zkažení – stejně jako lidi. Může se ti stát, že při první jízdě z koně spadneš, ale ne kvůli tvému strachu, kůň se spíš třeba něčeho lekne. Není to tak, že si kůň řekne: tenhle se bojí, tak ho shodím.

Naučila ses postupně lépe padat, nebo spíš nasedat zpátky sebevědoměji a rychleji?

Obojí. Začínala jsem voltiží, což je takové cvičení na koni. Kůň běhá dokola na dlouhé šňůře, které se říká lonž. Nevím, jestli jsi to někdy viděl, uprostřed stojí člověk, má lonž a kůň běhá dokola.

Není to pro koně nuda?

Pro koně to je náročné, potřebuje speciální trénink, mimo jiné proto, aby se neopotřebovával, protože když běhá v kruhu jedním směrem, zatěžuje víc vnější nohy. Je to esteticky krásný sport, mně to ale úplně nešlo, nejsem lадná, navíc jsem jezdila v klubu, kde nebyl ani pořádný trenér. Spíš to bylo jen takové pobíhání, aby se děcka nenudila.

Nerozumím tomu, ale viděl jsem tě v sedle a přišlo mi, že se mrskáš velmi lадně.

Teď už jo, po spoustě let. Když jsem s voltiží začínala, byla tam – stejně jako dnes – tlupa děcek a jeden voltižní kůň, na kterém jsme se střídali. Vyskočíš na něj, odcvičíš sestavu a seskočíš. Trénovali jsme na sudu s přidělanými madly, za která se držíš, učíš se dělat stojky a seskakovat saltem.

Takže na tom koni pak neseďíš a nepočítáš pampelišky, nýbrž provádíš gymnastiku.

Ano, je tam předepsaná povinná sestava a pak volné sestavy, což je fakt krása. Kůň cválá, přiběhneš k němu, chytneš se madel a vyskočíš. Já se na něj tedy spíš nějak vyhrabala, ale jsou lidi, co vyskočí rovnou do stojky.

Takže stojí na sedle?

Drží se jen za madla, stojí na tom cválajícím koni hlavou dolů. Je to perfektní průprava pro jakéhokoliv jezdce, protože pod sebou nemá sedlo, jen takovou dečku, takže se naučí vnímat pohyb zvířete intenzivněji.

Už začínám chápat ty pády.

Špatně se protočíš při stojce nebo při jiné figuře a řízneš sebou. Na začátku padají všichni, nepřijdeš si na zemi nijak divně. Nemám svoje pády odstupňované, který by byl nejhorší, ale hlavně si je nepamatuju; byl jich hrozný ranec.

Dokud nepřišel ten opravdu špatný pád...

Nejde ani tak o ten pád, tenhle možná nebyl ten úplně nejhorší, ale o to, že můj život obrátil naruby. Dneska vidím, že ho obrátil dobře, protože bych stejně nebyla schopná se u koní uživit. Tam nejsou peníze, a když to chceš dělat opravdu dobře, není tam ani žádný osobní život. V té době jsem pracovala v Anglii jako ošetřovatelka koní a B rider, pracovní jezdec. Top jezdec závodí a ty mu koně připravuješ. Nebyla jsem extra dobrá, abych si mohla říct, že budu top jezdec, v Anglii už vůbec ne, ale šla jsem tam s tím, že budu dělat ošku – tu ošetřovatelku, občas sednu na koně a budu spokojená. Jak jsem byla zvyklá furt se stěhovat a nemít žádnou stabilitu, vydala jsem se cestou totálního chaosu, pořád něco ve stájích, každý víkend na závodech, kde se pak chlastá... Koně jsou ušlechtilí, ale kolem nich je hrozná dřina, nebylo to ani nijak zvlášť zaplacené. Začínalo se v sedm ráno a končilo třeba v deset večer, myslela